

Nieuw rechts als spiegelbeeld van '68

Themamiddag sociale bewegingen

[Achtergrond](#) - 18 oktober 2018 - Auteur: Vera Konijn

In Duitsland keren rechtse bewegingen zich tegen het establishment. Populisme-expert Koen Vossen gaat op 1 november in gesprek met socioloog Thomas Wagner over deze nieuw rechtse en populistische bewegingen in de themasessie *Wer ist 'das Volk'*. Ter voorbereiding een handige lijst met artikelen en boeken over dit thema.

Het is druk geworden in de rechterhoek van het Duitse politieke spectrum met onder meer Pegida tegen islamisering, de *Reichsbürger* die zich tegen de staat keren en de Identitäre Bewegung die wil voorkomen dat het Duitse volk uitsterft. En dan de AfD, die steeds meer verbindingen met deze bewegingen aanknoopt. *Neue Rechte* is de verzamelnaam. Het zijn bewegingen die immigratie als grootste bedreiging zien en oproepen tot verzet tegen 'de elite'.

Vijftig jaar geleden trokken linkse 68'ers in Duitsland, Nederland en andere landen ten strijde tegen de heersende machtsverhoudingen. Thomas Wagner stelt dat nieuw rechts helemaal niet zo ver van de 68'ers afstaat. Hij gaat ervan uit dat deze linkse bewegingen een inspiratiebron waren, en nog steeds zijn, voor de *Neue Rechte*. De beweging is een spiegelbeeld van '68, zoals Floor Rusman schreef [eerder dit jaar in de NRC](#).

Sociale bewegingen toen en nu

Op 1 november 2018 kijkt het Duitsland Instituut samen met

schrijvers, activisten, journalisten, politici en wetenschappers naar hoe de bewegingen van 1918 en 1968 ons begrip van democratie, emancipatie en rechtvaardigheid hebben beïnvloed. De themamiddag is in De Melkweg in Amsterdam. [Zie Agenda](#)

Wagner spreekt hierover met historicus Koen Vossen. In zijn boek 'Rondom Wilders' legt Vossen de mechanismen achter de Nederlandse politieke partij PVV

bloot. Ook weet hij veel over de wijze waarop buitenstaanders zich een plaats in de politiek verwerven.

Duitslandweb-artikelen

[Via AfD wordt extreem gedachtegoed salonfähig](#) (jan. 2017)

Het gedachtegoed van de Neue Rechte is extreem, maar slaagt er via de Alternative für Deutschland (AfD) toch in de gevestigde politiek binnen te sijpelen.

[De opmars van de AfD](#) (feb. 2016)

Met de opkomst van het vluchtelingendebat in Duitsland begon ook de opmars van de rechts-conservatieve partij AfD. De AfD spreekt kiezers aan die zich onbehaaglijk voelen in de moderne samenleving en zich bij andere partijen niet meer thuisvoelen, verklaren Duitse media en deskundigen het succes van de partij.

[Staat van Duitsland: Crisis van de volkspartijen](#) (mei 2016)

Duitsland gold lang als stabiel politiek baken te midden van landen waar de traditionele volkspartijen aanhang verloren en populistische partijen invloed kregen. De opkomst van de anti-islam partij AfD lijkt het begin van het einde van de Duitse naoorlogse politieke stabiliteit, stelde Volkskrant-columnist René Cuperus.

[Aanhang Pegida in Duitsland groeit](#) (dec. 2014)

De islam-kritische beweging Pegida kreeg in 2014 in korte tijd veel aanhang. Destijds organiseerde de beweging wekelijks demonstraties: bijna de helft van de Duitsers sympathiseerde met dit protest.

[‘Reichsbürger’ ontkennen de Bondsrepubliek](#) (mrt. 2016)

Ze weigeren de Bondsrepubliek Duitsland te erkennen en vinden dat de Duitse wet niet op hen van toepassing is: de Rijksburgers zijn een opmerkelijk Duits fenomeen. De veiligheidsdienst Verfassungsschutz schat hun aantal op ongeveer 18.000.

Boekentips

Die Angstmacher: 1968 und die Neuen Rechten

Thomas Wagner, Aufbau Verlag, 2017

Wagner beschrijft nieuw rechtse bewegingen niet als een kortstondig gevolg van Merkels beleid, maar als gevolg van een langdurige cultuuromslag die in feite al in 1968 begon.

Bürgerliche Scharfmacher: Deutschlands neue rechte Mitte - von AfD bis Pegida
Andreas Speit, Orell Füssli Verlag, 2016

Journalist Andreas Speit volgt extreem-rechts al meer dan 25 jaar en schreef er meerdere boeken over.

Dit boek is een verslag van een nieuwe politieke beweging die het Duitse sociaal-politieke klimaat verandert. Het portretteert de belangrijkste organisaties van nieuw rechts en beschrijft hun ideologie, werkwijze en strategieën.

De redders van het Avondland: Het rechts-populisme in Duitsland
Paul van Gageldonk, Uitgeverij Balans, 2017

Onderzoeksjournalist Paul van Gageldonk is redacteur bij De Limburger en woont in Aken. Hij dompelde zich voor dit boek onder in de wereld van een groeiende groep Duitsers die zich zorgen maakt over de toekomst van hun land. In Aken volgde hij maandenlang tal van prominente AfD-leden.

Die autoritäre Revolte: Die Neue Rechte und der Untergang des Abendlandes
Volker Weiß, Klett-Cotta Verlag, 2017

Weiß toont de ontwikkeling van het nieuw rechtse denken en besteedt aandacht aan de belangrijkste actoren en hun wereldbeeld. Een weergave van de geschiedenis van nieuw rechts.

Angst für Deutschland: Die Wahrheit über die AfD: wo sie herkommt, wer sie führt, wohin sie steuert

Melanie Amann, Droemer HC, 2017

Spiegel-journaliste Melanie Amann doet in dit boek uitgebreid verslag van de AfD. Ze legt uit hoe het populisme van de AfD zo snel succesvol kon worden en waarom verdedigingsstrategieën van de gevestigde partijen gefaald hebben. Ze geeft een kijkje achter de schermen van de partij en vertelt wat we van de partij kunnen verwachten in de komende jaren.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/28621/nieuw-rechts-als-spiegelbeeld-van-68>